

Prof. dr hab. Tomasz Banasiewicz

**Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Onkologii
Gastroenterologicznej Uniwersytetu Medycznego im K. Marcinkowskiego w Poznaniu**

**Ocena rozprawy doktorskiej lekarza medycyny lek. med. Natalii Dowgiałło-Wnukiewicz
pt": „Leczenie „ostrego brzucha” w wieku podeszłym: czy postępowanie chirurgiczne
jest zawsze wskazane?”**

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lekarza medycyny Natalii Dowgiałło-Wnukiewicz pt: **„Leczenie „ostrego brzucha” w wieku podeszłym: czy postępowanie chirurgiczne jest zawsze wskazane?”** dotyczy jednego z istotnych wyzwań współczesnej chirurgii – optymalizacji leczenia w szybko rosnącej grupie pacjentów w wieku podeszłym, biorąc pod uwagę możliwości współczesnej chirurgii, ale też ograniczenia związane z wiekiem i chorobami towarzyszącymi.

Odpowiednie działania terapeutyczne i profilaktyczne muszą opierać się o możliwość przewidywania wystąpienia powikłań (określanie grup wysokiego ryzyka), jak również ich jak najwcześniejsze wykrycie. Bardzo ważne jest przyjęcie odpowiedniej strategii postępowania w tej grupie chorych, która pozwala na osiągnięcie optymalnych efektów klinicznych przy pomocy odpowiednio zmodyfikowanej taktyki postępowania. Szczególnie ważna jest wiedza na temat możliwości stosowania w tej grupie chorych chirurgii minimalnie inwazyjnej, przy wciąż pokutującym mylnym przekonaniu o jej „niebezpieczeństwie” dla starszych pacjentów.

Temat pracy uważam za bardzo dobrze dobrany, problemy modyfikacji strategii chirurgicznych u chorych w wieku podeszłym to obecnie istotny kierunek badań, ale również ważne pytanie kliniczne. Uzasadnieniem wyboru tematu może być również fakt, iż lek med. Natalii Dowgiałło-Wnukiewicz pracuje w Ośrodku o bardzo dużym doświadczeniu w tej dziedzinie, w którym powstało wiele ważnych prac i wystąpień konferencyjnych analizujących to zagadnienie.

Praca zredagowana jest typowo dla tego typu prac, liczy 55 stron druku i zawiera 9 rozdziałów, z czego rozdział 4 zawiera kilka podrozdziałów. Edycja pracy jest bardzo staranna, praca zawiera wymagane kopie publikacji i zgód Współautorów. Pod względem formalnym praca doktorska opiera się o trzy publikacje:

1. Michalik M, Dowgiałło-Wnukiewicz N, Zacharz K, Lech P. Surgery of the elderly in emergency room mode. Is there a place for laparoscopy? *Videosurgery Miniinv* 2017; 12 (2): 115–19. [IF 0,852; MNiSW 15]
2. Dowgiałło-Wnukiewicz N, Kozera P, Lech P, Rymkiewicz P, Michalik M. Emergency surgery in older patients. *Videosurgery Miniinv* 2018. Article Accepted 13.07.2018. [IF 0,852; MNiSW 15]
3. Dowgiałło-Wnukiewicz N, Kozera P, Wójcik W, Lech P, Rymkiewicz P, Michalik M. Surgical treatment of acute appendicitis in older patients. *Pol. Przegl. Chir.* 2019; 91 (2): 12-15. [MNiSW 15]

Wszystkie prace zostały opublikowane w czasopiśmie recenzowanych, dwie z nich w posiadających Impact Factor. Godnym uznania jest spójność cyklu, zbliżony okres prowadzenia badań, co pozwala na porównywanie wyników i wyciąganie bardziej ogólnych wniosków. Doktorantka jest pierwszym Autorem dwóch prac i drugim Autorem jednej z nich.

Przedstawione w cyklu publikacje zostały poddane szczegółowej recenzji przez niezależnych ekspertów, co wynika z wymogów stawianych czasopiśmom recenzowanym. Aspekty związane z metodyką badań, poprawnością metod statystycznych, prezentacją wyników czy też ich dyskusją nie wymagają więc oceny krytycznej i należy przyjąć, iż ich poprawność jest dostatecznie zweryfikowana.

Analizując całość pracy, w tym jej omówienie przez Doktorantkę, pozwalam sobie zamieścić kilka uwag. Bardzo podoba mi się sekwencja prac, które zaczynają się od omówienia serii przypadków, poprzez analizę 161 przypadków do dojrzałej, kompleksowej analizy 355 pacjentów ocenianych pod kątem jednego schorzenia (zapalenia wyrostka robaczkowego). Wszystkie prace powstały na bazie własnego materiału. Stanowią one każdorazowo analizę retrospektywną, co nie umniejsza ich roli i znaczenia. W pracach analizowane były parametry oceny klinicznej pooperacyjnej, wybrane parametry biochemiczne i elementy monitorowania pooperacyjnego (ponowne przyjęcia). Z istotnych moich zdaniem czynników związanych z oceną działań chirurgicznych brakuje mi nieco oceny żywieniowej przedoperacyjnej u ocenianych chorych jak również, wśród pooperacyjnych elementów klinicznych, zakażenia miejsca operowanego. Biorąc pod uwagę specyfikę grupy pacjentów w wieku podeszłym oraz zabiegi miniinwazyjne, których

efektywność oceniano, wydaje mi się, że zakażenie miejsca operowanego mogłoby być istotnym powodem propagowanie procedur laparoskopowych w tej grupie wiekowej.

Cele pracy zostały dobrze, jasno sformułowane, dotyczą istotnych zagadnień, przedstawione w cyklu prac publikacje mogą stanowić podstawę do realizacji celów. Wnioski to 9 stwierdzeń, które częściowo nawiązują bezpośrednio do celów pracy, częściowo zaś stanowią podsumowanie wyników prowadzonych badań. Wniosek 1, 5 i 7 odpowiadają najbardziej celowi polegającemu na „ustalenie czy wiek pacjenta ma wpływ na postępowanie i wyniki leczenia”, pozostałe wnioski stanowią poszerzoną odpowiedź na cel „czy istnienie możliwość ustalenia kryteriów leczenia chirurgicznego pacjentów w wieku podeszłym”. Wnioski 2,3,4,6,8,9 wskazują konkretne sugestie dotyczące modyfikacji leczenia chirurgicznego w grupie pacjentów w wieku podeszłym, co pośrednio potwierdza, iż możliwość taka istnieje. Nieco brakuje mi jasnego przypisania wniosków do analizowanych celów, ale nie umniejsza to ich roli i znaczenia.

Przedstawione powyżej uwagi wynikają z chęci jak najbardziej wnikliwego przeanalizowania badanego przez Doktorantkę tematu i w niczym nie umniejszają globalnej oceny tej bardzo wartościowej i świetnie zredagowanej pracy. Podsumowując chciałbym pogratulować Doktorantce osiągniętych wyników i formy ich przedstawienia. Badane zagadnienie jest bardzo istotne klinicznie, dane uzyskane przez Doktorantkę wpiszą się, mam nadzieję, w analizę problemu na poziomie globalnym i pozwolą na stworzenie odpowiednich algorytmów postępowania pomocnych dla każdego chirurga.

Warto zwrócić również uwagę na przedstawiony w pracy dorobek naukowy Doktorantki nie wchodzący w skład cyklu publikacji. Jest to 8 wartościowych, oryginalnych prac o łącznym IF 6,874. Z pewnością stanowi to potwierdzenie dużej aktywności i ambicji naukowej lekarz medycyny Natalii Dowgiałło-Wnukiewicz.

Uważam, iż przedstawiona mi do oceny praca doktorska spełnia wymogi **Ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym(...), artykułu 13, ustępu 1** (Rozprawa doktorska, przygotowywana pod opieką promotora albo pod opieką promotora i promotora pomocniczego, o którym mowa w art. 20 ust. 7, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego (...) oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej (...) oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej (...)). " Biorąc pod uwagę nowatorski kierunek badań, ich szerokie spektrum i osiągnięte wyniki, wnioskuję również o wyróżnienie powyższej pracy.